

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

11. rujna 2014. *

„Žalba – Tržišno natjecanje – Zabranjeni sporazumi – Članak 81. stavak 1. UEZ-a – Sustav platnih kartica u Francuskoj – Odluka udruženja poduzetnika – Tržište izdavanja – Tarife primjenjive na ,nove sudionike na tržištu’ – Članarina i tzv. mehanizmi ,reguliranje funkcije prihvaćanja’ i ,buđenje uspavanih članova’ – Pojam ograničenja tržišnog natjecanja ,prema cilju’ – Ispitivanje stupnja štetnosti za tržišno natjecanje“

U predmetu C-67/13 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije podnesene 8. veljače 2013.,

Groupement des cartes bancaires (CB), sa sjedištem u Parizu (Francuska), koje zastupaju F. Pradelles, O. Fauré i C. Ornellas-Chancerelles, odvjetnici, te J. Ruiz Calzado, *abogado*,

žalitelj,

druge stranke u postupku su:

Europska komisija, koju zastupa O. Beynet te V. Bottka i B. Mongin, u svojstvu agenata,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

BNP Paribas, sa sjedištem u Parizu, koji zastupaju O. de Juvigny, D. Berg i M. P. Heusse, *avocats*,

BPCE, ranije Caisse Nationale des Caisses d’Épargne et de Prévoyance (CNCEP), sa sjedištem u Parizu, koji zastupaju A. Choffel, S. Hautbourg, L. Laidi i R. Eid, *avocats*,

Société Générale SA, sa sjedištem u Parizu, koji zastupaju P. Guibert i P. Patat, *avocats*,

intervenijenti u prvostupanjskom postupku,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: M. Ilešič, predsjednik vijeća, C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh (izvjestitelj), C. Toader i E. Jarašiūnas, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Wahl,

tajnik: V. Tourrès, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 22. siječnja 2014.,

* Jezik postupka: francuski.

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 27. ožujka 2014.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Svojom žalbom Groupement des cartes bancaires (CB) (u daljnjem tekstu: Groupement) traži ukidanje presude Općeg suda Europske unije CB/Komisija (T-491/07, EU:T:2012:633, u daljnjem tekstu: pobijana presuda) kojom je on odbio njegovu tužbu radi poništenja Odluke Europske komisije C (2007) 5060 *final* od 17. listopada 2007. o postupku primjene članka 81. [EZ] (COMP/D1/38606 – Groupement des cartes bancaires „CB“) (u daljnjem tekstu: sporna odluka).

Okolnosti spora i sporna odluka

- 2 Okolnosti spora i temeljni elementi sporne odluke kako proizlaze iz točaka 1. do 48. pobijane presude mogu se sažeti kako slijedi.
- 3 Žalitelj je gospodarsko interesno udruženje osnovano u skladu s francuskim pravom koje su 1984. osnovale glavne francuske bankarske ustanove kako bi ostvarile međuoperabilnost sustava plaćanja i podizanja novca preko bankovnih kartica (u daljnjem tekstu: kartice CB) koje izdaju njegovi članovi (u daljnjem tekstu: sustav CB). Ta međuoperabilnost u praksi omogućava da se kartica koju je izdao član udruženja može koristiti za plaćanja kod svih trgovaca uključenih u sustav CB putem bilo kojeg člana Groupementa i/ili za podizanje novca na svim bankomatima svih drugih članova. Članovi Groupementa, kojih je na dan 29. lipnja 2007. bilo 148, su ili tzv. „vodeće“ ustanove ili ustanove pripojene jednoj od vodećih ustanova. U skladu s ugovorom o osnivanju Groupementa njegovi članovi BNP Paribas, BPCE i Société Générale SA (u daljnjem tekstu: Société Générale) među jedanaest su vodećih članova.
- 4 Groupement je 10. prosinca 2002. Komisiji, u skladu s Uredbom Vijeća br. 17 od 6. veljače 1962., o Prvoj uredbi o provedbi članaka [81. EZ] i [82. EZ] (SL 1962, 13, str. 204.), prijavio nova pravila predviđena za sustav CB, među kojima su bile i tri tarifne mjere (u daljnjem tekstu: predmetne mjere):
 - mehanizam nazvan „Mécanisme de régulation de la fonction acquéreur“ (mehanizam reguliranja funkcije prihvatitelja, u daljnjem tekstu: MERFA) čiji je cilj, prema Groupementu, s jedne strane, potaknuti članove koji su češće izdavatelji nego prihvatitelji da razvijaju aktivnost prihvaćanja, i s druge strane, da financijski uzmu u obzir napore članova kojima je svojstvena visoka razina aktivnosti prihvaćanja znatna u odnosu na njihovu aktivnost izdavanja. Za to predviđena formula sastoji se od usporedbe udjela djelatnosti člana u ukupnim djelatnostima prihvaćanja sustava CB, koje se mjere u okviru „SIREN“ sustava („Système d’identification au répertoire des entreprises“) i u okviru poslovanja bankomata, s udjelom tog člana u ukupnoj aktivnosti izdavanja sustava CB, koje označavaju izdavanje od strane jedne banke kartica CB za plaćanje ili podizanje novca imatelju. Mehanizam MERFA trebao se primjenjivati kada je odnos između dva omjera niži od 0,5. Iznosi prikupljeni na temelju MERFA-e trebali su se raspodijeliti između članova Groupementa koji nisu trebali platiti nikakav iznos na toj osnovi, razmjerno njihovom doprinosu aktivnosti prihvaćanja. Ti su se članovi mogli slobodno koristiti iznosima primljenima po tom temelju;
 - reforma članarine u Groupementu koja je osim fiksnog iznosa od 50.000 eura plativih u trenutku pristupanja obuhvaćala i naknadu po kartici CB koja je izdana i aktivna tijekom tri godine od pristupanja te, po potrebi, dodatnu članarinu za članove koji utrostruče broj kartica CB u zalihi tijekom ili na kraju šeste godine svojeg članstva uspoređen s njihovim brojem kartica CB u zalihi na kraju treće godine članstva;

- mehanizam nazvan „buđenje uspavanog člana“, koji se sastoji od članarine po izdanoj kartici CB, a primjenjuje se na neaktivne ili slabo aktivne članove prije datuma stupanja na snagu novih tarifnih mjera i čiji je udjel u aktivnosti izdavanja kartica CB u ukupnom sustavu CB tijekom 2003., 2004. i 2005. bio više od tri puta veći od njihovog udjela u ukupnoj aktivnosti kartica CB u sustavu kartica CB tijekom 2000., 2001. ili 2002.
- 5 Komisija je 6. srpnja 2004. donijela prvu obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama, upućenu Groupementu i njegovih devet vodećih članova koji su bili predmetom provjera, u kojoj navodi da su oni sklopili „tajni protutržišni sporazum“ koji ima „općenito cilj ograničiti tržišno natjecanje između banaka koje su stranke sporazuma kao i usklađenim djelovanjem onemogućiti konkurenciju od strane novih sudionika na tržištu (osobito velikih distributera, online banaka i stranih banaka) na tržištu izdavanja bankovnih kartica“. Komisija je procijenila da je „prijava [od 10. prosinca 2002. bila] podnesena s namjerom da prikrije stvarni sadržaj protutržišnog sporazuma“. Imala je namjeru lišiti učinka tu prijavu i nametnuti novčanu kaznu adresatima te obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama. Groupement je na potonju odgovorio 8. studenoga 2004., a saslušanje je održano 16. i 17. prosinca 2004.
- 6 Komisija je 17. srpnja 2006. donijela drugu obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama upućenu samo Groupementu. U njoj je naznačila da se prva obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama ima smatrati povučenom. Ta druga obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama tiče se odluke udruženja poduzetnika kojom se uvodi niz tarifnih mjera s protutržišnim ciljem ili učinkom. Groupement je na tu drugu obavijest odgovorio 19. listopada 2006., a saslušanje je održano 13. studenoga 2006.
- 7 Groupement je 20. srpnja 2007. podnio ponudu o preuzimanju obveza na temelju članka 9. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003, od 16. prosinca 2002., o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. [EZ] i 82 [EZ] (SL 2003, L 1, str. 1.), koju je glavni direktor Opće uprave za tržišno natjecanje pri Komisiji smatrao zakašnjelom i nedostatnom.
- 8 Komisija je stoga donijela spornu odluku, u kojoj je smatrala da je Groupement prekršio članak 81. UEZ-a. Ta odluka sadrži sljedeća utvrđenja:
 - Mjerodavno tržište je tržište izdavanja platnih kartica u Francuskoj.
 - Mjere o kojima je riječ predstavljaju odluku udruženja poduzetnika.
 - Te mjere imaju protutržišni cilj. Taj cilj proizlazi iz samih formula predviđenih za te mjere i u suprotnosti je s ciljevima tih mjera navedenih u prijavi od 10. prosinca 2002. S jedne strane, te mjere nisu prikladne za poticanje aktivnosti prihvaćanja i one uzrokuju ili nametanje dodatnog troška članovima koji su im podvrgnuti ili ograničenje aktivnosti izdavanja članovima koji bi im inače bili podvrgnuti. S druge strane, funkcija poticanja aktivnosti prihvaćanja mehanizma MERFA proturječna je funkciji međubankovnih naknada i funkciji dodatnih članarina te naknadi za „buđenje uspavanog člana“. Taj protutržišni cilj odražava stvarne ciljeve tih mjera, koje su tijekom njihovog pripremanja izrazili vodeći članovi, odnosno namjeru ometanja konkurencije od strane novih sudionika na tržištu i njihovog penaliziranja, očuvanja prihoda vodećih članova i ograničavanja smanjenja cijena bankovnih kartica.
 - Predmetne mjere imaju ograničavajući učinak na tržišno natjecanje. Te mjere su osobito dovele, u razdoblju njihove primjene (između 1. siječnja 2003. i 8. lipnja 2004.), do smanjenja planova izdavanja kartica CB novim sudionicima na tržištu članovima i do sprečavanja smanjenja cijena kartica CB, kako novim tako i novim sudionicima na tržištu članovima.

— Pretpostavke za primjenu članka 81. stavka 3. UEZ-a nisu ispunjene. Opravdanje predmetnih mjera, osobito što se tiče mehanizma MERFA, kao mehanizma ravnoteže između funkcija prihvaćanja i izdavanja, ne može se prihvatiti jer je referentni omjer izdavanja i prihvaćanja omjer vodećih članova a ne onaj optimalne ravnoteže za sustav CB.

9 Komisija je sukladno izreci sporne odluke stoga zaključila:

„Prvi članak

Tarifne mjere koje je donio [Groupement] odlukama od 8. i 29. studenoga 2002. [upravnog vijeća], odnosno [MERFA], članska naknada po kartici i dodatna članska naknada, kao i [naknada za buđenje uspavanih članova] primjenjive na članove Groupementa koji nisu razvili značajnu aktivnost kartica CB od svojeg pristupanja, protivni su članku 81. [EZ].

Članak 2.

Groupement će trenutačno prekinuti s kršenjem iz članka 1. povlačeći prijavljene tarifne mjere iz tog članka, ako to već nije učinio.

Groupement će se u budućnosti suzdržati od svake mjere ili ponašanja koje bi imalo jednak ili sličan cilj ili učinak.“

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

10 Tužbom koju je dostavio tajništvu Općeg suda 27. prosinca 2007. žalitelj je pokrenuo postupak radi poništenja sporne odluke. BNP Paribas, BPCE i Société Générale intervenirali su u potporu žalitelju.

11 U prilog svojem zahtjevu žalitelj je iznio šest tužbenih razloga. Prvi tužbeni razlog temelji se na povredi članka 81. UEZ-a zbog pogrešaka u načinu analize predmetnih tarifnih mjera i odabranih tržišta, povrede načela jednakog postupanja i nedostatka obrazloženja. Drugi tužbeni razlog temelji se na povredi članka 81. stavka 1. UEZ-a zbog pogreške koja se tiče prava, činjenica i ocjene u ispitivanju cilja predmetnih mjera. Trećim tužbenim razlogom žalitelj navodi da je Komisija učinila pogrešku koja se tiče prava, činjenica i ocjene u ispitivanju učinaka predmetnih mjera. Četvrti, podredni, tužbeni razlog odnosi se na povredu članka 81. stavka 3. UEZ-a, koja proizlazi iz pogreške koja se tiče prava, činjenica i ocjene u ispitivanju primjenjivosti te odredbe na predmetne mjere. Svojim petim tužbenim razlogom žalitelj navodi da je Komisija povrijedila načelo dobrog upravljanja. Konačno, šesti tužbeni razlog temelji se na kršenju načela proporcionalnosti i pravne sigurnosti zbog nalogâ iz članka 2. sporne odluke.

12 Opći sud je, s obzirom na to da je odbio svaki od tih tužbenih razloga, tužbu u cijelosti odbio.

Zahtjevi stranaka i postupak pred Sudom

13 Svojom žalbom žalitelj od Suda zahtijeva da:

- ukine pobijanu presudu;
- vrati predmet Općem sudu, osim ako Sud smatra da raspolaže s dovoljno informacija da poništi spornu odluku, i
- naloži Komisiji snošenje troškova pred Sudom i Općim sudom.

- 14 Komisija zahtijeva odbijanje žalbe i da se žalitelju naloži snošenje troškova.
- 15 BNP Paribas, BPCE i Société Générale podnijeli su iste zahtjeve kao i žalitelj.

O žalbi

- 16 U prilog svojoj žalbi žalitelj iznosi tri žalbena razloga. Prvi se temelji na pogrešci koja se tiče prava u primjeni pojma ograničenja tržišnog natjecanja „prema cilju“ u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a. Drugi tužbeni razlog temelji se na pogrešci koja se tiče prava u primjeni pojma ograničenja tržišnog natjecanja „prema učinku“ u smislu te iste odredbe. Treći tužbeni razlog temelji se na povredi načela proporcionalnosti i pravne sigurnosti od strane Općeg suda jer nije poništio nalog iz članka 2. stavka 2. sporne odluke.
- 17 Kao prvo, žalitelj kojeg u tome podržavaju BNP Paribas i BPCE, iznosi da je Opći sud propustio spomenuti elemente iz opisa činjenica u točkama 1. do 48. pobijane presude, što ukazuje na to da se ni u jednom trenutku nije odmaknuo od stajališta Komisije i da je propustio provesti temeljitu kontrolu kako prava tako i činjenica koju zahtijeva Sud. S jedne strane Opći sud je propustio navesti da se znatna promjena stajališta Komisije za vrijeme istrage između prve i druge obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama može objasniti temeljnim pogreškama u analizi koje je iznio sam službenik za saslušanja nakon saslušanja od 16. i 17. prosinca 2004., koje ni Komisija ni Opći sud nisu naknadno ispravili. S druge strane, u pobijanoj presudi nisu spomenute izjave s rasprave od 16. svibnja 2012. koje se odnose na pojam ograničenja tržišnog natjecanja „prema cilju“, osobito u vezi s tumačenjem presude Beef Industry Development Society i Barry Brothers (C-209/07, EU:C:2008:643, u daljnjem tekstu: presuda BIDS).

Argumentacija stranaka

- 18 Svojim prvim tužbenim razlogom žalitelj, kojeg su podržali BNP Paribas, BPCE i Société Générale, ističe da je tijekom procjene sadržaja, ciljeva i konteksta predmetnih mjera Opći sud počinio više pogrešaka koje se tiču prava u primjeni pojma ograničenja tržišnog natjecanja „prema cilju“ u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a, posljedica čega je bila zabrana *per se* svake cijene koju jedan gospodarski subjekt naplati drugome. Taj žalbeni razlog dijeli se na tri dijela.

Prvi dio prvog žalbenog razloga, koji se temelji na pogrešci koja se tiče prava u procjeni sadržaja predmetnih mjera

- 19 Žalitelj, kojem su se pridružili BNP Paribas, BPCE i Société Générale, ističe kao prvo da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava u analizi „samog cilja“ predmetnih mjera.
- 20 Opći sud nije proveo analizu stupnja štetnosti predmetnih mjera na temelju njihovog sadržaja, već je samo razmotrio subjektivne namjere nekih članova Groupementa. Stoga je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava u točkama 126. i 132. pobijane presude kada je ocijenio da iz samih formula predmetnih mjera proizlazi da imaju protutržišni cilj koji se sastoji od toga da narušava konkurenciju koja dolazi od novih sudionika na dotičnom tržištu. Naime, predmetne mjere ne sadrže nikakvu odredbu koja bi bila štetna za tržišno natjecanje. S jedne strane cilj tih mjera nije, za razliku od mjera u pitanju u presudi BIDS, prisiliti članove da izađu iz Groupementa ili spriječiti ulazak novih članova u nj, već povećati broj trgovaca uključenih u sustav. S druge strane, te mjere članovima sustava CB nude samo različite alternative pravičnog doprinosa sustavu, ostavljajući im izbor njihovog doprinosa ovisno o njihovoj vlastitoj individualnoj strategiji.

- 21 Osim toga, Opći sud je iskrivio dokaze kada je u točkama 127., 170. i 178. do 183. pobijane presude zaključio da određeni broj zapreka u praksi jako otežava novom članu da razvije aktivnost prihvatanja, temeljeći se uglavnom na izjavama Komisije i odbacujući bez valjanog objašnjenja dokaze iz kojih proizlazi suprotno.
- 22 Kao drugo, žalitelj navodi da je Opći sud počinio pogreške koje se tiču prava kada je uzeo u obzir razvoj događaja koji je prethodio donošenju predmetnih mjera, kako je proizlazio iz dokumenata zaplijenjenih povodom inspekcije izvršene u prostorijama Groupementa i nekih njegovih članova.
- 23 Kao prvo, uzimajući u obzir, u točkama 186. i 256. pobijane presude, individualne „interne“ navode nekih vodećih članova koji su prethodili donošenju predmetnih mjera radi analize cilja tih mjera, Opći sud je pogriješio u svojem ispitivanju postojanja cilja protivnog tržišnom natjecanju jer ti komentari ne odražavaju namjeru samog Groupementa već nekih njegovih članova. Međutim, odluka može biti shvaćena kao odluka udruženja poduzetnika samo ako predstavlja vjeran izraz volje svojeg autora. U ovom slučaju, okolnosti koje se tiču pripreme i donošenja odluke nisu relevantne jer samo konačna odluka, odnosno prijavljene mjere, potpuno pokazuju namjeru Groupementa. Osim toga, razvojni proces tarifnih mjera uzet je u obzir ne zato da potkrijepi analizu njihova cilja nego da zamijeni analizu sadržaja tih mjera.
- 24 K tome, Opći sud je iskrivio dokaze kada je izvršio neprimjeren izbor između pripremnih navoda, zaplijenjenih dokumenata i izjava novih sudionika na tržištu. Određeni broj dokaza koji navode potrebu borbe protiv parazitizma i brigu o poštovanju prava tržišnog natjecanja pokazuju, prema žalitelju, da postoji stvarna sumnja glede ograničenja tržišnog natjecanja, koju je Opći sud trebao uzeti u obzir. To iskrivljavanje je to očitije što se Opći sud oslonio na iste one elemente kojima se koristila i Komisija a da se nije udaljio od zaključaka prve obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama.
- 25 BNP Paribas, BPCE i Société Générale dodaju da je Opći sud krivo ocijenio u točkama 124. i 146. pobijane presude da pojam ograničenja tržišnog natjecanja „prema cilju“ ne mora biti usko tumačen. Taj pojam se može primijeniti samo na sporazume koji sami po sebi imaju cilj toliko ozbiljan ili štetan da je njihov negativan utjecaj na funkcioniranje tržišnog natjecanja neupitan i stoga nije potrebno mjeriti moguće učinke.
- 26 Komisija smatra da je, kada se radi, kao prvo, o analizi cilja predmetnih mjera u pitanju, Opći sud potvrdio postojanje ograničenja tržišnog natjecanja prema cilju ne temeljeći se na izjavama članova Groupementa nego nakon što je ispitao samu formulu mehanizma MERFA, na temelju kojeg su sve banke čija je aktivnost prihvatanja znatno manja od njihove aktivnosti izdavanja automatski podložne toj naknadi. Stvarni cilj MERFA-e je stoga nametnuti ponašanje – ograničiti izdavanje kartica ili izabrati snositi dodatni trošak koji ne snose vodeći članovi - ograničavajući mogućnost novim sudionicima na tržištu da se natječu s vodećim članovima. Žalitelj nije dokazao da mjere kojima je cilj isključiti određene nove sudionike na tržištu izdavanja nisu ograničenja tržišnog natjecanja „prema cilju“. Što se tiče navoda prema kojim mjere imaju samo potičući učinak, Komisija tvrdi da je Opći sud analizirao i potvrdio njezin zaključak, utvrđujući postojanje većih prepreka razvoju aktivnosti prihvatanja. Opći sud je zaključio da novim članovima preostaju samo dvije opcije, platiti ili ograničiti svoju aktivnost izdavanja. U tim okolnostima Opći sud je ispravno istaknuo sličnost između mjera koje su dovele do presude BIDS i predmetnih mjera, po tome što one priječe prirodni razvoj tržišnih udjela proizvođača potičući ih, odvrćajući naknadom, da ne prelaze određeni obujam proizvodnje.
- 27 Komisija osim toga smatra da žalitelj nije dokazao da je Opći sud iskrivio dokaze na način da to očito proizlazi iz spisa. Kako bi u točki 127. pobijane presude došao do zaključka da je razvojni proces aktivnosti prihvatanja bilo vrlo težak, Opći sud je u točkama 160. do 194. navedene presude analizirao sve argumente žalitelja. O tim se točkama nije raspravljalo niti ih se ozbiljno osporilo.

28 Kada se radi, kao drugo, o porijeklu tih mjera, Komisija smatra da žalitelj pokušava ishoditi preispitivanje činjeničnih utvrđenja iz točaka 256. do 257. pobijane presude, koja se više ne mogu dovesti u pitanje u stadiju žalbe. U svakom slučaju, utvrđenje da sporazum ima cilj ograničiti tržišno natjecanje ne može se dovesti u pitanje činjenicom da namjera ograničavanja tržišnog natjecanja nije ustanovljena u odnosu na sve stranke sporazuma. Osim toga iz pobijane presude nedvosmisleno proizlazi da je Opći sud uzeo u obzir navode i subjektivne namjere nekih članova Groupementa samo kao dodatnu potvrdu. Konačno, žalitelj nije utvrdio nijedan navodno iskrivljeni dokaz i nije objasnio razloge izražene sumnje. Prigovor iskrivljavanja je stoga nedopušten.

Drugi dio prvog tužbenog razloga, koji se temelji na pogrešci koja se tiče prava u procjeni ciljeva predmetnih mjera

29 Žalitelj smatra da je Opći sud pogrešno odbio procijeniti taj cilj u odnosu na članak 81. stavak 1. UEZ-a, iako je priznao da borba protiv parazitizma u sustavu CB predstavlja legitimni cilj. Opći sud je stoga smatrao da su mjere protiv parazitizma protivne tržišnom natjecanju po svojoj naravi. Opći sud je međutim trebao priznati da je ograničenje tržišnog natjecanja prema cilju isključeno zato što mjere Groupementa postižu poticanje aktivnosti prihvatanja i nastoje postići optimizaciju između aktivnosti prihvatanja i izdavanja. Te su mjere, sukladno načelu proporcionalnosti, prikladne jer se sastoje od sustavnih mjera donesenih u općem interesu sustava CB i ujednačene kada svakom članu Groupementa ostavljaju izbor opcije koja je prilagođena njegovoj individualnoj situaciji.

30 Société Générale je dodao da Opći sud ne može istovremeno tvrditi da ciljevi predmetnih mjera proizlaze samo iz analize provedene na temelju članka 81. stavka 3. UEZ-a i smatrati da je Komisija ispravno uzela u obzir namjeru stranaka kako bi procijenila ograničavajući karakter tih mjera. Osim toga, Opći sud je trebao provjeriti utvrđenje Komisije prema kojem predmetne mjere nisu bile prikladne za poticanje aktivnosti prihvatanja. Kako bi se odredilo potpada li neki sporazum pod članak 81. stavak 1. UEZ-a, trebalo bi razmotriti ciljeve koji se njime žele postići.

31 Komisija drži da žalitelj, koji se nije pozvao na teoriju sporednih ograničenja pred Općim sudom, nije dokazao da je ograničenje slobode djelovanja nametnuto novim sudionicima na tržištu u korist banaka koje već od ranije djeluju na tržištu bilo potrebno i nužno radi postizanja cilja borbe protiv parazitizma u sustavu CB. Predmetne mjere bile su zapravo neprimjerene za postizanje predviđenih i diskriminatornih ciljeva u korist vodećih članova. Tvrdnje žalitelja Opći sud je već pobio i one se ne temelje ni na kakvim obrazloženjima ili dokazima. One su protivne činjeničnim utvrđenjima Općeg suda.

Treći dio prvog tužbenog razloga, koji se temelji na pravnoj pogrešci u procjeni konteksta predmetnih mjera

32 Žalitelj, kojem su se pridružili BPCE i Société Générale, ističe da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava u tome što se, s jedne strane, suzdržao od analiziranja ukupnog sustava CB i što je, s druge strane, zanemario dvoznačne učinke mjera Groupementa na tržišno natjecanje, usredotočivši se samo na aktivnost izdavanja kartica ne vodeći računa ni o legitimnom cilju zaštite sustava CB od parazitizma ni o postojanju žestoke konkurencije u aktivnosti prihvatanja.

33 Kao prvo, žalitelj prigovara Općem sudu da je pogrešno uzeo u obzir pravni kontekst spora pogrešno tumačeći sudsku praksu. Posebno, Opći sud je morao utvrditi da su predmetne mjere bile radikalno drugačije od štetnih mjera na koje se odnosila ranija sudska praksa. Stoga je Opći sud uzaludno pokušao usporediti ovaj predmet s presudom BIDS. Osim toga, pobijana presuda sadrži proturječno obrazloženje u tome što je Opći sud, u točkama 94. i 99. navedene presude, istovremeno tvrdio da je praksa koju je Komisija ispitala u svojim odlukama od 9. kolovoza 2001., Visa International (COMP/2929.373), i od 24. srpnja 2002., Visa International – Višestrana međubankovna naknada

(COMP/29.373) osjetno različita od one u ovom predmetu i da se te dvije odluke odnose na „slične ili identične situacije“. Pogrešna analiza također proizlazi iz činjenice da je Komisija prihvatila raspraviti eventualno preuzimanje obveza na temelju članka 9. Uredbe br. 1/2003, tj. mjera „koje uzimaju u obzir njezinu zabrinutost“ i ne dovode do povrede pravila tržišnog natjecanja kao takvog.

- 34 Kao drugo, žalitelj smatra da je Opći sud pogrešno uzeo u obzir ekonomski kontekst kada je zanemario dvostrani način djelovanja sustava plaćanja. Opći sud je pogrešno ograničio svoju analizu samo na tržište izdavanja, ne uzimajući u obzir tržište prihvaćanja. Priznavši dvostranost sustava CB, Opći sud nije trebao zaključiti da je samo jedan od dvaju aspekata tog sustava bio isključivo relevantan za provođenje ispravne analize cilja predmetnih mjera. Uzimanje u obzir tih dvaju aspekata trebalo je Opći sud dovesti do zaključka da se navedenim mjerama želi samo zaštititi taj sustav, a ne narušiti tržišno natjecanje između izdavatelja kartica CB.
- 35 BPCE i Société Générale dodaju u tom pogledu da je Opći sud, kada je u točki 105. pobijane presude ocijenio da zahtjev ravnoteže između tih aktivnosti ne treba ispitivati u odnosu na članak 81. stavak 1. UEZ-a jer je jedino tržište koje je uzeto u obzir ono izdavanja kartica, pomiješao pojmove definicije mjerodavnog tržišta i analize pravnog i ekonomskog konteksta jednog sporazuma. Međutim iz sudske prakse ne proizlazi da, za primjenu članka 81. stavka 1. UEZ-a, definicija mjerodavnog tržišta može dopustiti isključenje elemenata ekonomske ili pravne naravi iz analize potrebne za identifikaciju eventualnog protutržišnog cilja samo zato što oni pripadaju u različito tržište.
- 36 Kao treće, žalitelj smatra da je Opći sud pogrešno uzeo u obzir ekonomski kontekst propustivši izvršiti kontrolu složenih ekonomskih ocjena. Međutim, na sucu Europske unije je da provjeri čine li elementi na koje se poziva ukupnost relevantnih podataka koje treba uzeti u obzir kako bi se ocijenila složena situacija i jesu li oni takve naravi da mogu poduprijeti zaključke koji su iz njih izvedeni. U ovom slučaju Opći sud nije ni na koji način obavio tu minimalnu objektivnu kontrolu ekonomskih ocjena sadržanih u spornoj odluci, već je samo u točkama 320. i 321. pobijane presude odbacio određene ekonomske studije Groupementa zbog njihove navodne proturječnosti s drugim studijama.
- 37 Komisija kao prvo ističe da je žalitelj površno čitao pobijanu presudu zato što Opći sud nije utvrdio da je postojao mješoviti učinak na tržišno natjecanje. Opći sud je pokazao da mjere nemaju pozitivan učinak na tržišno natjecanje i da u sustavu CB nema parazitizma. Stoga borba protiv parazitizma ne može opravdati diskriminatornu mjeru koja ograničava uvjete ulaska na tržište. Osim toga, vrste sporazuma predviđene u članku 81. stavku 1. UEZ-a ne čine iscrpan popis zabranjenih tajnih dogovora. Predmetne mjere približile su se praksi tajnih sporazuma koji su bili kvalificirani kao ograničavajući prema cilju u presudi BIDS iz razloga naznačenih u točkama 197. i 198. pobijane presude. Usprkos složenosti tih mjera očito je da se radi isključujućim sporazumima sa svrhom odvrćanja od ulaska konkurenata na tržište. Što se tiče obveze obrazlaganja, Opći sud je u točkama 94. do 99. pobijane presude objasnio razloge zbog kojih su odluke Visa International i Visa International – Višestrana međubankovna naknada osjetno različite od predmetnih mjera. Konačno, kada se radi o činjenici da se planiralo preuzimanje obveza, Općem sudu se nije postavilo to pitanje, pa je stoga taj žalbeni razlog očito nedopušten. U svakom slučaju, Komisija raspolaže širokom marginom prosudbe u tom području i ništa ne navodi na zaključak da je navodni nedostatak ozbiljnosti povrede naveo Komisiju da pokrene postupak u vezi obveza.
- 38 Kao drugo, kada se radi o dvostranoj naravi sustava CB, Komisija tvrdi da je Opći sud analizirao i provjerio razloge zbog kojih nije prihvatio određene studije koje je podnio Groupement. Prigovor prema kojem Opći sud nije odgovorio na stajalište ekonomista stoga je „bez temelja“ i u svakom slučaju tiče se činjeničnog pitanja za čiju kontrolu Sud nije nadležan u okviru žalbe. Osim toga, u ovom predmetu prekršaj se tiče samo tržišta izdavanja. Opći sud je odbio tezu po kojoj aktivnost prihvaćanja i aktivnost izdavanja čine jedinstveno tržište lokalnih bankarskih usluga.

- 39 Kao treće, kada se radi o kontroli složenih ekonomskih ocjena koje vrši Opći sud, Komisija smatra da iz točaka 320. i 321. pobijane presude proizlazi da je Opći sud pročitao i analizirao dvije dodatne studije koje je žalitelj podnio kako bi pokazao da su pozitivni vanjski učinci koje proizvodi aktivnost prihvatanja veći od onih koje proizvodi aktivnost izdavanja. Osim toga, Opći sud je, saslušavši prigovor da je Komisija iskrivila te dvije studije, isti odbio. Žalitelj nije dokazao da analiza Općeg suda sadrži pravnu pogrešku ili očitu pogrešku u ocjeni.

Ocjena Suda

- 40 Svojim prvim žalbenim razlogom, čija tri djela valja ispitati zajedno, žalitelj, kojeg podržavaju BNP Paribas, BPCE i Société Générale, u bitnome ističe da pobijana presuda sadrži pogreške koje se tiču prava u tome što je Opći sud, protivno članku 81. stavku 1. UEZ-a, ocijenio da predmetne mjere imaju za „cilj“ ograničiti tržišno natjecanje u smislu te odredbe, te tako pogrešno propustio ispitati stvarne učinke tih mjera na tržišno natjecanje.

Uvodna očitovanja

- 41 Valja na početku naglasiti da iz članka 256. UFEU-a i članka 58. stavka 1. Statuta Suda Europske unije proizlazi da je Opći sud jedini nadležan, s jedne strane, utvrditi činjenice, osim u slučaju kada materijalne netočnosti njegovih utvrđenja proizlaze iz elemenata spisa koji su mu podneseni i, s druge strane, ocijeniti te činjenice. Međutim kada Opći sud utvrdi ili ocijeni činjenice, Sud je nadležan, na temelju članka 256. UFEU-a, za kontrolu pravne kvalifikacije tih činjenica i pravnih posljedica koje je iz njih izveo Opći sud (vidjeti u tom smislu presudu Alliance One International i Standard Commercial Tobacco/Komisija i Komisija/Alliance One International i dr., C-628/10 P i C-14/11 P, EU:C:2012:479, t. 84. kao i navedenu sudsku praksu).
- 42 Nadalje, valja podsjetiti da je, sukladno pravilima Ugovorima o EU-u i FEU-u o podjeli ovlasti između Komisije i sudova Unije, na Komisiji da, pod nadzorom Općeg suda i Suda, osigura primjenu načela određenih člancima 81. i 82. UEZ-a (vidjeti u tom smislu osobito presudu Masterfoods i HB, C-344/98, EU:C:2000:689, t. 46.).
- 43 Valja također podsjetiti da je načelo djelotvorne sudske zaštite opće načelo prava Unije koje je danas izraženo u članku 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (vidjeti u tom smislu presude Chalkor/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, t. 52. i navedenu sudsku praksu).
- 44 Stoga iz sudske prakse Unije proizlazi da, sukladno članku 263. UFEU-a, kada se pokrene postupak za poništenje odluke o primjeni članka 81. stavka 1. UEZ-a pred Općim sudom, on mora općenito izvršiti cjelovitu kontrolu, na temelju elemenata koje je žalitelj iznio u prilog svojim tužbenim razlozima, o tome jesu li uvjeti primjene te odredbe ispunjeni ili nisu (vidjeti u tom smislu presudu Remia i dr./Komisija, 42/84, EU:C:1985:327, t. 34.; Chalkor/Komisija, EU:C:2011:815, t. 54. i 62., te Otis i dr., C-199/11, EU:C:2012:684, t. 59.). Opći sud mora također provjeriti je li Komisija obrazložila svoju odluku (vidjeti u tom smislu presude Chalkor/Komisija, EU:C:2011:815, t. 61. i navedenu sudsku praksu, kao i Otis i dr., EU:C:2012:684, t. 60.).
- 45 Prilikom te kontrole Opći sud ne može oslanjati na diskrecijski prostor kakvim raspolaže Komisija, sukladno ulozi koja mu je dodijeljena u području politike tržišnog natjecanja Ugovorima o EU-u i FEU-u, kako bi se oslobodio provođenja temeljite pravne i činjenične kontrole (vidjeti u tom smislu presudu Chalkor/Komisija, EU:C:2011:815, t. 62., i Otis i dr., EU:C:2012:684, t. 61.).
- 46 Osobito, iako Komisija raspolaže sukladno toj ulozi marginom prosudbe kada je riječ o ekonomskim pitanjima, osobito u okviru složenih ekonomskih procjena, to ne znači, kako proizlazi iz prethodne točke ove presude, da Opći sud ne treba kontrolirati Komisijinu pravnu kvalifikaciju ekonomskih podataka. Naime, iako nije na potonjem da svojom vlastitom ocjenom zamijeni ekonomsku ocjenu

Komisije, koja za to ima institucionalnu ovlast (vidjeti u tom smislu presudu Bertelsmann i Sony Corporation of America/Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, t. 145., te Frucona Košice/Komisija, C-73/11 P, EU:C:2013:32, t. 89. i navedenu sudsku praksu), iz ustaljene sudske prakse proizlazi da sudac Unije mora ne samo provjeriti materijalnu točnost podnesenih dokaza, njihovu vjerodostojnost i koherentnost, već također provjeriti čine li ti dokazni elementi cjelinu relevantnih podataka koje treba uzeti u obzir kako bi se procijenila složena situacija te jesu li takvi da mogu poduprijeti zaključke koji su iz njih izvedeni (vidjeti u tom smislu presude Chalkor/Komisija, EU:C:2011:815, t. 54. i navedenu sudsku praksu te Otis i dr., EU:C:2012:684, t. 59.).

- 47 S obzirom na ta načela valja ispitati je li Opći sud ispravno zaključio u pobijanoj presudi da predmetne mjere imaju za cilj ograničiti tržišno natjecanje u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a.

Ispitivanje postojanja ograničenja tržišnog natjecanja prema „cilju“ u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a

- 48 Valja podsjetiti da, kako bi sporazum, odluka udruženja poduzetnika ili usklađeno djelovanje bili obuhvaćeni zabranom iz članka 81. stavka 1. UEZ-a, oni moraju imati „za cilj ili posljedicu“ spriječiti, ograničiti ili narušiti tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu.
- 49 U tom smislu, iz sudske prakse Suda proizlazi da su neke vrste koordinacije između poduzetnika toliko štetne za tržišno natjecanje da se može smatrati da ispitivanje njihovih posljedica nije potrebno (vidjeti u tom smislu presude LTM, 56/65, EU:C:1966:38, t. 359 i 360; BIDS, t. 15., i Allianz Hungária Biztosító i dr., C-32/11, EU:C:2013:160, t. 34. i navedenu sudsku praksu).
- 50 Ta sudska praksa proizlazi iz činjenice da se određeni oblici koordinacije između poduzetnika mogu smatrati po svojoj naravi štetnima za dobro funkcioniranje uobičajenog tržišnog natjecanja (vidjeti u tom smislu presudu Allianz Hungária Biztosító i dr., EU:C:2013:160, t. 35. i navedenu sudsku praksu).
- 51 Stoga je utvrđeno da se za određena koluzivna ponašanja, koje vodi do toga da karteli horizontalno određuju cijene, može smatrati toliko vjerojatnim da će imati negativne učinke osobito na cijenu, količinu ili kvalitetu proizvoda i usluga da se može smatrati nepotrebnim, u svrhu primjene članka 81. stavka 1. UEZ-a, dokazivati da imaju konkretan učinak na tržište (vidjeti u tom smislu presudu Clair, 123/83, EU:C:1985:33, t. 22.). Naime, iskustvo pokazuje da takvo ponašanje uzrokuje smanjenje proizvodnje i povećanje cijena, koje dovodi do loše raspodjele sredstava osobito na štetu potrošača.
- 52 Međutim, u slučaju da analiza neke vrste koordinacije između poduzetnika ne pokaže dovoljan stupanj štetnosti za tržišno natjecanje, treba ispitati njezine posljedice i, kako bi ih se zabranilo, zahtijevati ispunjenje svih elemenata koji dokazuju da je tržišno natjecanje bilo osjetno spriječeno, ograničeno ili narušeno (presuda Allianz Hungária Biztosító i dr., EU:C:2013:160, t. 34. i navedena sudska praksa).
- 53 Sukladno ustaljenoj sudskoj praksi Suda, kako bi se procijenilo sadržava li neki sporazum među poduzetnicima ili odluka udruženja poduzetnika dovoljan stupanj štetnosti da bi bili smatrani ograničenjem tržišnog natjecanja „prema cilju“ u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a, valja uzeti u obzir sadržaj njegovih odredbi, ciljeve koje želi postići te ekonomski i pravni kontekst u koji je smješten. U okviru procjene navedenog konteksta valja također uzeti u obzir narav obuhvaćene robe i usluga kao i stvarne uvjete funkcioniranja i strukture jednog ili više tržišta u pitanju (vidjeti u tom smislu presudu Allianz Hungária Biztosító i dr., EU:C:2013:160, t. 36. kao i navedenu sudsku praksu).
- 54 Osim toga, iako namjera stranaka ne čini element potreban za određivanje ograničavajućeg karaktera sporazuma među poduzetnicima, ništa na brani tijelima nadležnim za zaštitu tržišnog natjecanja ili nacionalnim tijelima i tijelima Unije da to uzimaju u obzir (vidjeti presudu Allianz Hungária Biztosító i dr., EU:C:2013:160, t. 37. i navedenu sudsku praksu).

- 55 U ovom slučaju valja utvrditi da je Opći sud, kad je u pobijanoj presudi definirao pravne kriterije koje treba uzeti u obzir kako bi se utvrdilo je li u ovom predmetu došlo do ograničenja tržišnog natjecanja prema „cilju“, u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a, u točki 124. i 125. ove presude, izložio kako slijedi:
- „124 Sukladno ustaljenoj sudskoj praksi, vrste sporazuma predviđene člankom 81. stavkom 1. točkom (a) do (e) UEZ-a ne čine iscrpnu listu zabranjenih tajnih dogovora i stoga ne treba restriktivno tumačiti pojam prekršaja prema cilju (vidjeti u tom smislu presudu [BIDS], t. 22. i 23.).
- 125 Kako bi se procijenio protutržišni karakter nekog sporazuma ili odluke udruženja poduzetnika, treba osobito uzeti u obzir sadržaj njegovih odredaba, ciljeve koje želi postići te ekonomski i pravni okvir u koji je smješten. U tom pogledu dovoljno je da sporazum ili odluka udruženja poduzetnika može proizvesti negativne učinke na tržišno natjecanje. Drugim riječima, sporazum ili odluka moraju samo biti sposobni, uzimajući u obzir pravni i ekonomski okvir u kojem se nalaze, spriječiti, ograničiti ili narušiti tržišno natjecanje u okviru zajedničkog tržišta. Nije potrebno da tržišno natjecanje bude doista i spriječeno, ograničeno ili narušeno niti da postoji izravna veza između te odluke i potrošačkih cijena. Osim toga, iako namjera stranaka ne čini element potreban za određivanje ograničavajućeg karaktera sporazuma, ništa ne sprječava Komisiju ili sudove Zajednice da to uzmu u obzir (vidjeti u tom smislu presudu T-Mobile Netherlands i dr., C-8/08, [EU:C:2009:343], t. 31., 39. i 43., i presudu GlaxoSmithKline Services i dr./Komisija i dr. [C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P i C-519/06 P, EU:C:2009:610], t. 58. i navedena sudska praksa).“
- 56 Treba utvrditi da je time Opći sud djelomično zanemario sudsku praksu Suda i stoga počinio pravnu pogrešku što se tiče definicije mjerodavnih pravnih kriterija za procjenu postojanja ograničenja tržišnog natjecanja „prema cilju“ u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a.
- 57 S jedne strane, Opći sud je u točki 125. pobijane presude, kada je definirao pojam ograničenja tržišnog natjecanja „prema cilju“ u smislu te odredbe, propustio uputiti na ustaljenu sudsku praksu Suda navedenu ranije u točkama 49. do 52. ove presude, zanemarujući tako da je temeljni kriterij za određivanje sadrži li koordinacija između poduzetnika takvo ograničenje tržišnog natjecanja „prema cilju“ utvrđenje da takva koordinacija predstavlja sama po sebi dovoljan stupanj štetnosti u odnosu na tržišno natjecanje.
- 58 S druge strane, s obzirom na tu sudsku praksu Opći je sud pogrešno ocijenio u točki 124. pobijane presude, zatim u točki 146. iste presude, da se pojam ograničenja tržišnog natjecanja „prema cilju“ ne treba tumačiti „restriktivno“. Naime, pojam ograničenja tržišnog natjecanja „prema cilju“ može se primijeniti samo na određene vrste koordinacije između poduzetnika koje pokazuju takav stupanj štetnosti za tržišno natjecanje da se može smatrati da ispitivanje njihovih učinaka nije potrebno, u protivnom bi Komisija bila oslobođena obveze da dokaže konkretne učinke sporazuma na tržište za koje nije dokazano da su po svojoj naravi štetni za dobro funkcioniranje normalnog tržišnog natjecanja. Okolnost da vrste sporazuma predviđenih člankom 81. stavkom 1. UEZ-a ne čine iscrpnu listu zabranjenih tajnih dogovora u tom je slučaju nebitna.
- 59 Ipak valja ispitati jesu li te pogreške takve naravi da mogu iskriviti analizu Općeg suda u vezi s kvalifikacijom predmetnih mjera u pogledu članka 81. stavka 1. UEZ-a.
- 60 U tom pogledu, valja ustvrditi da je, kako proizlazi iz točaka 198., 227. i 234. pobijane presude, Opći sud procijenio da predmetne mjere imaju za cilj ograničiti tržišno natjecanje u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a po tome što, u bitnome, sprječavaju konkurenciju novih sudionika na tržištu izdavanja platnih kartica u Francuskoj.
- 61 Kako proizlazi iz točaka 137., 204., 220., 223., 238. i 267. pobijane presude, Opći sud je procijenio, nakon što je u točkama 126. do 133. te presude preuzeo sadržaj iz nekolicine uvodnih izjava sporne odluke, da taj protutržišni cilj proizlazi iz samih formula izračuna koje su bile predviđene za predmetne mjere.

- 62 U tim uvjetima Opći sud je ocijenio, osobito u točkama 76. i 140. do 144. pobijane presude, da činjenica da predmetne mjere imaju legitiman cilj borbe protiv parazitizma u sustavu CB ne isključuje da se može smatrati da one imaju cilj ograničiti tržište, i to tim više što taj cilj, kako proizlazi iz samih formula predviđenih za predmetne mjere, proturječi ciljevima koje je proglasio Groupement.
- 63 Opći sud je osim toga zaključio, osobito u točkama 104. i 105. pobijane presude, da zahtjev ravnoteže između aktivnosti izdavanja i aktivnosti prihvaćanja u sustavu CB ne treba ispitati u okviru članka 81. stavka 1. UEZ-a jer je jedino tržište uzeto u obzir bilo silazno tržište izdavanja platnih kartica.
- 64 Konačno, Opći sud je također smatrao, osobito u točkama 134., 136. i 267. pobijane presude, da se Komisija u spornoj odluci samo „dodatno i radi potvrde“ oslonila na namjeru Groupementa, koja je bila jasna iz dokumenata prikupljenih tijekom provjera, koji su sadržavali navode vodećih članova u stadiju pripreme predmetnih mjera.
- 65 Iako iz pobijane presude proizlazi da je Opći sud smatrao da je ograničavajući cilj predmetnih mjera proizlazio iz njihovog samog sadržaja, treba utvrditi da ni u jednom trenutku nije opravdao, u okviru svoje kontrole zakonitosti sporne odluke, po čemu se može smatrati da navedeni sadržaj pokazuje postojanje ograničenja tržišnog natjecanja „prema cilju“ u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a.
- 66 U tom pogledu Opći sud je ipak istaknuo u točki 132. pobijane presude da je Komisija smatrala „s obzirom na formule predviđene predmetnim mjerama i zbog teškoće razvijanja aktivnosti prihvaćanja, da te mjere nalažu članovima Groupementa koji su im bili podložni da bilo ograniče aktivnost izdavanja bilo snose troškove (vezane za izdavanje) koje nisu snosili ostali članovi Groupementa, među kojima i oni vodeći. Te formule su tako ograničavale mogućnost članova koji su im bili podložni da konkuriraju (putem cijena) na tržištu izdavanja članovima Groupementa koji im nisu bili podložni“.
- 67 Osim toga Opći sud je u točki 133. pobijane presude istaknuo da je Komisija naznačila da je funkciji koju je Groupement dao mehanizmu MERFA, koja se sastojala u poticanju razvoja prihvaćanja, „proturječilo postojanje međubankovnih naknada koje su poticale izdavanje [...] i okolnost dodatnih članarina i naknada za buđenje uspavanih članova kojima su sankcionirane banke koje nisu izdale dovoljan broj kartica u bliskoj prošlosti“.
- 68 Opći sud je zaključio u točkama 197., 198., 227. i 234. pobijane presude da su predmetne mjere, poput onih u pitanju u presudi BIDS, imale za cilj narušiti tržišno natjecanje novim sudionicima na tržištu izdavanja platnih kartica u Francuskoj, jer nameću bankama koje su im podložne da bilo plate dug bilo ograniče svoje aktivnosti izdavanja.
- 69 Međutim iako je Opći sud tako izložio razloge zbog kojih predmetne mjere, uzevši u obzir njihove formule, mogu ograničiti tržišno natjecanje i stoga potpasti pod zabranu iz članka 81. stavka 1. UEZ-a, on nije ni na koji način opravdao, suprotno zahtjevima koji proizlaze iz sudske prakse spomenute u točkama 49. i 50. ove presude, po čemu to ograničenje tržišnog natjecanja predstavlja dovoljno visok stupanj štetnosti kako bi mogao biti kvalificiran ograničenjem „prema cilju“ u smislu te odredbe jer pobijana presuda ne sadrži nikakvu analizu tog pitanja.
- 70 Iako, kako je Opći sud ispravno utvrdio u točkama 76. i 140. do 144. pobijane presude, činjenica da predmetne mjere imaju legitiman cilj borbe protiv parazitizma ne isključuje da se može smatrati da one imaju cilj koji ograničava tržišno natjecanje, činjenica jest da se taj ograničavajući cilj treba utvrditi.
- 71 Slijedi da je Opći sud, kvalificirajući predmetne mjere, ne samo nedostatno obrazložio pobijanu presudu, već i pogrešno protumačio i primijenio članak 81. stavak 1. UEZ-a.

- 72 Naime, iako proizlazi osobito iz točaka 204. i 247. pobijane presude da je Opći sud nekoliko puta odbacio tvrdnju žalitelja prema kojoj je iz formula predviđenih za predmetne mjere kojima se želi kod članova razviti aktivnost prihvatanja kako bi se postigla optimalna ravnoteža između aktivnosti izdavanja i aktivnosti prihvatanja, nesporno je, kao što osim toga proizlazi iz točaka 198., 199., 245., 247. i 327. pobijane presude, da su navedene formule poticale članove Groupementa, kako bi izbjegli plaćanje naknada uvedenih rečenim mjerama, da ne prekoračuju određenu količinu izdavanja kartica CB, što im je omogućavalo da postignu određeni omjer između aktivnosti izdavanja i aktivnosti prihvatanja članova Groupementa.
- 73 Nakon iznošenja u točki 83. pobijane presude da je Groupement aktivan na „tržištu platnog sustava“, Opći sud je u točki 102. te presude istaknuo, u okviru svoje procjene činjenica, koja nije osporena u ovoj žalbi, da su, u ovom slučaju, u dvostranom platnom sustavu putem kartice, poput onoga Groupementa, aktivnosti izdavanja i prihvatanja „neophodne“ jedna drugoj i za funkcioniranje sustava s obzirom na to da, s jedne strane, trgovci neće htjeti pristupiti navedenom sustavu ako je broj imatelja kartice nedovoljan i, s druge strane, da potrošači ne žele posjedovati karticu ako je ne mogu koristiti kod dovoljnog broja trgovaca.
- 74 Stoga kada je ustvrdio, u točki 104. pobijane presude, da postoji „međudjelovanje“ između aktivnosti „izdavanja“ i aktivnosti „prihvatanja“ platnog sustava i da te aktivnosti proizvode „neizravne mrežne učinke“, jer opseg prihvatanja kartica od strane trgovaca i broj kartica u optjecaju utječu jedno na drugo, Opći sud nije mogao, a da ne počinii pogrešku koja se tiče prava, zaključiti da su predmetne mjere imale za cilj ograničiti tržišno natjecanje u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a.
- 75 Naime, priznavši da se formulama koji su sadržavale te mjere željelo uspostaviti određeni omjer između aktivnosti izdavanja i aktivnosti prihvatanja članova Groupementa, Opći sud je mogao iz toga u najboljem slučaju zaključiti da su navedene mjere imale za cilj zahtijevati financijski doprinos od članova Groupementa koji su imali koristi od napora drugih članova u svrhu razvijanja aktivnosti prihvatanja sustava. Međutim takav cilj se ne može kao takav smatrati štetnim za dobro funkcioniranje normalnog tržišnog natjecanja jer je sam Opći sud u preostalom smatrao, osobito u točkama 76. i 77. pobijane presude, da borba protiv parazitizma u sustavu CB predstavlja legitimni cilj.
- 76 U tom pogledu, kako je iznio nezavisni odvjetnik u točki 149. svojeg mišljenja, Opći sud je pogrešno ocijenio u točki 105. pobijane presude da se analiza zahtjeva ravnoteže između aktivnosti izdavanja i prihvatanja u platnom sustavu ne može izvršiti u okviru članka 81. stavka 1. UEZ-a, s obzirom na to da mjerodavno tržište nije bilo ono platnih sustava u Francuskoj već silazno tržište izdavanja platnih kartica u toj državi članici.
- 77 Time je Opći sud pomiješao pitanje definicije relevantnog tržišta i pitanje konteksta koji valja uzeti u obzir kako bi se odredilo otkriva li sadržaj sporazuma ili odluke udruženja poduzetnika postojanje ograničenja tržišnog natjecanje „prema cilju“ u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a.
- 78 Naime, kako bi se procijenilo je li neka koordinacija poduzetnika po naravi štetna za dobro funkcioniranje normalnog tržišnog natjecanja, valja, prema sudskoj praksi iz točke 53. ove presude, uzeti u obzir svaki relevantni element, imajući na umu osobito narav predmetnih usluga, kao i stvarne uvjete funkcioniranja tržišta, vezano uz ekonomski ili pravni kontekst u koji je navedena koordinacija smještena, neovisno o tome pripada li takav element pod relevantno tržište.
- 79 Navedeno vrijedi osobito kada se taj element sastoji upravo u uzimanju u obzir postojanja međudjelovanja između relevantnog tržišta i različitog povezanog tržišta (vidjeti analogijom presude Delimitis, C-234/89, EU:C:1991:91, t. 17. do 23., i Allianz Hungária Biztosító i dr., EU:C:2013:160, t. 42.) i tim više kada postoji, kao u ovom slučaju međudjelovanje između dvaju aspekata dvostranog sustava.

- 80 Jasno, ne može se isključiti da predmetne mjere, kako je Opći sud utvrdio u točkama 198., 227. i 234. pobijane presude sprječavaju konkurenciju novih sudionika na tržištu, uzimajući u obzir da te mjere otežavaju povećanje aktivnosti prihvatanja tih novih sudionika, ili, kako je BPCE istaknuo tijekom rasprave, čak vode, ovisno o tome koliko su visoke naknada koje se zahtijevaju navedenim mjerama, do isključenja potonjih iz sustava.
- 81 Međutim, takvo utvrđenje, kako je nezavisni odvjetnik naveo u točki 131. svojeg mišljenja, potpada pod ispitivanje učinaka navedenih mjera na tržišno natjecanje a ne na cilj tih mjera.
- 82 Stoga valja ustvrditi da je Opći sud, pod prividom ispitivanja „mogućnosti“ koje predmetne mjere daju članovima Groupementa, u točkama 161. do 193. pobijane presude, na temelju kojih je zaključio u točki 194. te presude da „mehanizam MERFA ostavlja u praksi dvije mogućnosti bankama koje su mu podložne: plaćanje naknade ili ograničenje izdavanja CB“, ustvari procijenio potencijalne učinke navedenih mjera, analizirajući teškoće banaka da razviju aktivnost prihvatanja na temelju podataka o tržištu, izjava određenih banaka i dokumenata zadržanih tijekom provjera, sâm ističući da se predmetne mjere ne mogu smatrati „po svojoj naravi“ štetnima za dobro odvijanje normalnog tržišnog natjecanja.
- 83 U tom pogledu, Opći sud je pogrešno u točkama 197. i 198. pobijane presude ocijenio da se predmetne mjere mogu smatrati sličnima onima koje je Sud ispitao u presudi BIDS, u kojoj je Sud smatrao da su sporazumi u pitanju (u daljnjem tekstu: BIDS sporazumi), zaključeni između deset glavnih prerađivača govedeg mesa u Irskoj, članova BIDS-a, imali za cilj ograničenje tržišnog natjecanja u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a.
- 84 Naime, sporazumi BIDS su, predviđevši smanjenje kapaciteta prerađivanja od 25%, imali namjeru, kao prvo, prema njihovom sadržaju, omogućiti nekolicini poduzetnika da primijene zajedničku politiku s ciljem poticanja nekih od njih da se povuku s tržišta i posljedično smanjiti prekapacitiranost koja utječe na njihovu profitabilnost tako da ih onemogućava u ostvarivanju ekonomije razmjera. Sporazumi BIDS su također imali za cilj znatno izmijeniti strukturu tržišta zahvaljujući mehanizmu namijenjenom poticanju povlačenja s tržišta konkurentskih poduzetnika radi, s jedne strane, povećanja stupnja koncentracije predmetnog tržišta značajno smanjujući broj poduzetnika koji nude usluge prerađivanja i, s druge strane, eliminiranja gotovo 75% prekomjernog proizvodnog kapaciteta (presuda BIDS, točke 31. do 33.).
- 85 Međutim, u pobijanoj presudi Opći sud nije utvrdio, a osim toga pred njim nije ni ustvrđeno, da su predmetne mjere, poput sporazuma BIDS, nastojale osjetno izmijeniti strukturu tržišta u pitanju mehanizmom namijenjenim poticanju povlačenja konkurentskih poduzetnika i da su stoga te mjere imale stupanj štetnosti poput onoga iz sporazuma BIDS.
- 86 Iako je Opći sud u točki 198. pobijane presude smatrao da predmetne mjere potiču članove Groupementa da ne izdaju više kartica CB od predviđenog opsega, cilj takvog poticanja nije bio, prema njegovim vlastitim utvrđenjima iz točaka 245., 247. i 327. te presude, smanjiti eventualnu prekapacitiranost na tržištu izdavanja platnih kartica u Francuskoj već postići određeni omjer između aktivnosti izdavanja i aktivnosti prihvatanja članova Groupementa, s ciljem daljnjeg razvoja sustava CB.
- 87 Slijedi da Opći sud nije mogao kvalificirati, a da ne počini pogrešku u koja se tiče prava, predmetne mjere kao ograničenja tržišnog natjecanja „prema cilju“ u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a.
- 88 Budući da namjere grupacije ne mogu same po sebi, sukladno sudskoj praksi iz točke 54. ove presude, biti dovoljne da se utvrdi postojanje protutržišnog cilja i budući da je Opći sud uostalom sam naveo u točkama 134., 136. i 267. pobijane presude da je analiza tih namjera bila provedena samo kao dodatna i

potvrдна mjera, utvrđenja Općeg suda u tom smislu, osobito u točkama 251. do 266. te presude, ne mogu opravdati takvu kvalifikaciju, pri čemu nije potrebno ispitati argumente koje je žalitelj iznio o tom pitanju.

- 89 Gledane zajedno, pogreške koje se tiču prava koje je počinio Opći sud u pogledu relevantnih pravnih kriterija za ocjenu postojanja ograničenja tržišnog natjecanja „prema cilju“, obrazloženja pobijane presude i kvalifikacije predmetnih mjera u pogledu članka 81. stavka 1. UEZ-a pokazuju k tome općeniti nedostatak u analizi Općeg suda i stoga ukazuju na nepostojanje cjelovitog i temeljitog ispitivanja argumenata žalitelja i stranaka koje su zahtijevale ukidanje sporne odluke.
- 90 Ograničivši se na puko preuzimanje sadržaja sporne odluke, i to u više navrata i osobito u točkama 126. do 136. pobijane presude, Opći sud nije proveo kontrolu koju je bio dužan provesti, naime je li Komisija, na temelju dokaza koje je upotrijebila u toj odluci, ispravno zaključila da je te mjere, s obzirom na njihov sadržaj, njihove ciljeve i njihov kontekst, obilježavao dovoljan stupanj štetnosti za tržišno natjecanje da se moglo smatrati da imaju cilj ograničiti tržišno natjecanje u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a i jesu li ti dokazi, prema tome, obuhvaćali sve relevantne podatke koje je trebalo uzeti u obzir u tu svrhu.
- 91 U tim okolnostima jasno je da Opći sud nije izvršio svoju obvezu poštovanja stupnja kontrole koju zahtijeva sudska praksa iz točaka 42. do 46. ove presude.
- 92 S obzirom na sve što je prethodilo, valja utvrditi da je Opći sud, kada je smatrao da predmetne mjere imaju za cilj ograničiti tržišno natjecanje u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a, počinio pogreške koje se tiču prava i da nije poštivao stupanj sudske kontrole koju zahtijeva sudska praksa.
- 93 U tim uvjetima valja prihvatiti prvi žalbeni razlog.
- 94 Stoga valja ukinuti pobijanu presudu bez potrebe ispitivanja ostalih žalbenih razloga koje je žalitelj naveo u prilog svojoj žalbi.

O upućivanju predmeta Općem sudu

- 95 Sukladno članku 61. Statuta Suda, ako je žalba osnovana, Sud ukida odluku Općeg suda. On može sam konačno odlučiti o sporu ako stanje postupka to dopušta ili može vratiti predmet na odlučivanje Općem sudu.
- 96 U tom pogledu valja zaključiti da razlozi koji opravdavaju ukidanje pobijane presude nisu takvi da bi mogli uzrokovati potpuno ukidanje sporne odluke. Naime, na temelju navedenih razloga odluku treba ukinuti samo u dijelu u kojem se utvrđuje da predmetne mjere imaju za cilj ograničiti tržišno natjecanje u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a.
- 97 Na temelju sudske prakse iz točke 52. ove presude, valja stoga utvrditi imaju li, kao što je Komisija smatrala u spornoj odluci, predmetni sporazumi „za cilj“ ograničiti konkurenciju u smislu članka 81. stavka 1. UEZ-a.
- 98 Međutim taj aspekt spora uključuje ispitivanje kompleksnih činjeničnih pitanja na temelju elemenata koje, s jedne strane, Opći sud nije ispitao u pobijanoj presudi, a koji je u točkama 270. i 271. ove presude ocijenio da je takvo ispitivanje suvišno jer je smatrao da Komisija nije pogriješila kad je u spornoj odluci zaključila da predmetne mjere imaju protutržišni cilj, i o kojima se, s druge strane, nije raspravljalo pred Sudom, iz čega proizlazi da se u predmetu ne može odlučiti o tom pitanju.
- 99 Stoga predmet valja vratiti na ponovno odlučivanje Općem sudu, a o troškovima odlučiti naknadno.

Slijedom navedenoga, Sud (treće vijeće) proglašava i presuđuje:

- 1. Presuda Općeg suda Europske unije od 29. studenoga 2012., CB/Komisija (T-491/07) se ukida.**
- 2. Predmet se vraća na ponovno odlučivanje Općem sudu Europske unije.**
- 3. O troškovima će se odlučiti naknadno.**

Potpisi